Gemeente Gouda

raadsvoorstel

afdeling
Maatschappelijk beleid

Telefoon
140182

gouda
16 december 2025

zaaknummer
1602141

Onderwerp
Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2026

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten:

1. De Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2026 vast te stellen.

Toelichting

De huidige Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda (verder Verordening) dateert van 2023 en is op een aantal punten aan vernieuwing toe.

De afgelopen jaren is uit jurisprudentie gebleken dat de term eigen kracht om verduidelijking vraagt. De uitwerking van eigen kracht en de beoordeling daarvan door het college, is op dit moment in de Regeling maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp 2023 uitgewerkt. Uit drie recente uitspraken van de Centrale Raad van Beroep blijkt dat dit in de Verordening moet worden bepaald. Daarnaast is in de Verordening bepaald welke voorwaarden daarbij gelden en wat de afwegingsfactoren zijn om dit vast te stellen. Hiermee wordt voldaan aan de eisen uit de jurisprudentie.

Daarnaast is per 1 juli 2024 de AMvB (artikel 2.3, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Jeugdwet) in werking getreden. Hierop dient de Verordening ook op worden aangepast.

Op 14 oktober 2025 is een adviesaanvraag voor de Verordening ingediend en op 9 december 2025 is het advies van de GASD ontvangen. Hierop is de Verordening op een aantal punten aangepast.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

De kern van de jurisprudentie is dat uit de Jeugdwet volgt dat gemeenten in hun verordening regels moeten opnemen over de totstandkoming van de afweging over de mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van ouders en verzorgers. Jeugdhulp wordt alleen geboden voor zover de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen ontoereikend zijn (artikel 2.3, eerste lid, van de Jeugdwet). De eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige en de ouders, worden samen ook wel eigen kracht genoemd. Als de gemeente niet in de Verordening heeft geregeld wat onder eigen kracht wordt verstaan en wat de gevolgen hiervan zijn, is een besluit, waarin een jeugdvoorziening wordt afgewezen wegens eigen kracht, in strijd met de wet. Daarom is de Verordening op verschillende onderdelen aangepast.

2 Argumenten

2.1 Argumenten

1.1 In het bestuursakkoord is opgenomen dat de gemeente het van groot belang vindt om toegang tot de juiste ondersteuning en hulp betaalbaar en beschikbaar te houden voor Gouwenaars die dit nodig hebben.

De verordening is erop gericht om inwoners die echt hulp nodig hebben vanuit de Jeugdwet of de Wmo deze ook krijgen en dat deze hulp cliëntgericht, rechtmatig en doelmatig is. In het voorjaar 2025 zijn in de gemeenteraad de kaders sociaal domein en de maatregelen op basis van het Berenschotrapport behandeld.

1.2 We sluiten aan bij jurisprudentie.
Uitspraken van de Centrale Raad van Beroep verduidelijken dat gemeenten niet te snel mogen uitgaan van eigen kracht en altijd zorgvuldig moeten onderbouwen waarom wel of niet professionele jeugdhulp noodzakelijk is. Rechtspraak heeft bovendien benadrukt dat besluiten gebaseerd moeten zijn op voldoende deskundigheid. Gemeentelijke verordeningen moeten dit expliciet borgen. Als dit niet in de Verordening is geregeld kan het college de begrippen 'eigen kracht' en 'gebruikelijke zorg' niet toepassen in de besluitvorming, omdat dit in strijd is met de Jeugdwet. Een besluit waarbij een voorziening wordt afgewezen wegens eigen kracht is dan in strijd met de wet. Voor de rechtszekerheid en ter voorkoming van willekeur dient de Verordening regels te stellen over het aanbod, de toekenningsvoorwaarden van een individuele voorziening en de wijze van beoordeling en afwegingsfactoren daarbij. In de Verordening wordt nu duidelijk geregeld wanneer sprake is van 'eigen kracht' en is ook het vaststellen van de deskundigheid geregeld. De Verordening bevat regels over het aanbod, toekenningsvoorwaarden en het beoordelingskader van aanvragen om jeugdhulpvoorzieningen.

1.3 *We sluiten aan bij hogere regelgeving*.
Per 1 juli 2024 is de AMvB (artikel 2.3, eerste lid, Uitvoeringsbesluit Jeugdwet) in werking getreden. Deze verplicht gemeenten om in de verordening minimaal de volgende kostprijselementen op te nemen:
• kosten van beroepskrachten (cliëntgebonden en niet-cliëntgebonden)
• cliëntgebonden kosten anders dan van beroepskrachten
• overheadkosten
• kosten voor indexering.
Onze huidige Verordening voldoet hier niet aan. Met de nieuwe Verordening brengen we de gemeentelijke regelgeving in overeenstemming met de landelijke verplichtingen en verkleinen we het risico dat besluiten worden vernietigd wegens strijd met hogere regelgeving.

1.4 We sluiten aan bij de Hervormingsagenda Jeugd
Met het vastleggen van de afbakeningen van de jeugdhulpplicht in de Verordening sluit de gemeente expliciet aan bij de Hervormingsagenda Jeugd 2023–2028. In deze agenda is onder meer benoemd dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor het afbakenen van de jeugdhulpplicht, binnen de kaders van de Jeugdwet. De gemeenteraad heeft hierin beleidsvrijheid, zoals ook beschreven in de reader Verkenning afbakening jeugdhulpplicht1 . De afbakeningen zoals opgenomen in de Verordening zijn niet nieuw en sluiten aan bij eerder beschreven kaders. Door de afbakeningen in de Verordening op te nemen, kunnen professionals in de uitvoering deze kaders zorgvuldig en rechtmatig toepassen.

1.5 We verankeren de afbakening van jeugdhulpplicht
Door de bestaande praktijk van afbakening expliciet in de Verordening vast te leggen, krijgt deze werkwijze een formele juridische basis. Dat voorkomt discussies over de reikwijdte van de gemeentelijke jeugdhulpplicht.

1.6 Voorkomen van juridische en financiële risico's
Zonder aanpassing neemt de kans toe op succesvolle bezwaar- en beroepsprocedures, met financiële consequenties voor de gemeente. Met de nieuwe Verordening sluiten we aan bij de geldende juridische kaders en beperken we risico's.

1.7 Aanpassing van de Verordening is randvoorwaardelijk om besparingen te realiseren
De kosten voor Jeugdhulp stijgen jaar op jaar. Om deze kosten beheersbaar te houden en er voor te zorgen dat degenen die het hardst zorg nodig hebben die ook krijgen, is een pakket aan besparingsmaatregelen vastgesteld. Deze maatregelen zijn verwerkt in de begroting. Zonder aanpassing van de Verordening zullen de besparingen niet worden gerealiseerd en ontstaat een tekort op het budget voor Jeugdhulp. In het Berenschotrapport wordt verwacht dat het concreter uitwerken van de term eigen kracht en de nieuwe werkinstructies voor consulenten en regisseurs, die voortvloeien uit de nieuwe Verordening, besparingen oplevert.

1.8 Bijlage

In de bijlage bij dit raadsvoorstel is een was-wordt tabel opgenomen die inzichtelijk maakt welke wijzigingen zijn aangebracht ten opzichte van Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2023.

3 Kanttekeningen

1.1 Concretere formuleringen en duidelijkere afbakeningen kunnen leiden tot meer bezwaren.
De Verordening is concreter geformuleerd als het gaat om de eigen kracht en de individuele voorzieningen. Aanvragen voor jeugdhulp kunnen op grond van de verordening geheel of gedeeltelijk afgewezen worden, indien uit onderzoek blijkt dat de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de ouders toereikend is. Tot op heden zijn er geen besluiten afgewezen vanwege onder andere het ontbreken van eigen kracht. Mogelijk zullen we bezwaarschriften voor jeugd ontvangen, wat nu zelden voorkomt.

1.2 Concrete formuleringen en duidelijkere afbakeningen kunnen leiden tot een daling van de clienttevredenheid
In de Verordening zijn eigen kracht en individuele voorzieningen concreter geformuleerd. Hierdoor kunnen aanvragen op grond van de uitwerking van eigen kracht en individuele voorzieningen in de Verordening geheel of gedeeltelijk worden afgewezen. De clienttevredenheid kan daardoor afnemen.

4 Juridische- / financiële gevolgen

In het Berenschotrapport wordt verwacht dat het concreter uitwerken van de term eigen kracht in de verordening en de nieuwe werkinstructies voor consulenten en regisseurs, die uit de nieuwe Verordening voortvloeien, besparingen oplevert. In het kader van het programma Toekomstbestendig Sociaal Domein worden de besparingen gemonitord. De raad wordt hierover geïnformeerd.
Zonder aanpassing neemt de kans toe op succesvolle bezwaar- en beroepsprocedures, met financiële consequenties voor de gemeente. Met de nieuwe Verordening sluiten we aan bij de geldende juridische kaders en beperken we risico's.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

De Verordening waarborgt dat de juiste ondersteuning toegankelijk is en blijft voor inwoners die dit nodig hebben.

6 Communicatie / interactiviteit

Na vaststelling van de concept Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2026, wordt deze bekendgemaakt op Overheid.nl en in het gemeenteblad.

Daarnaast worden de consulenten en regisseurs van de afdelingen Opgroeien en Start Arbeidsmarkt en Zorg en Ondersteuning geïnformeerd en geïnstrueerd over de nieuwe Verordening.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker mr. drs. P. Verhoeve

Bijlagen

1. Was-wordt lijst Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2026

2. Raadsbesluit Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp Gouda 2026
3. Adviesbrief van de GASD
4. Antwoordbrief aan de GASD